

Asia: VN/7747/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi yleistukilain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamisesta

Yleistukilaki

Yleinen näkemyksenne työskentely- ja asumisaikavaatimuksen asettamisesta tavanomainen yleistuen saamisen edellytykseksi

Työskentely- tai asumisaikavaatimuksia ei tule asettaa yleistuen edellytykseksi, koska ne monimutkaistaisivat järjestelmää ja heikentäisivät tuen saavutettavuutta ilman, että ne edistäisivät uudistuksen päätavoitteita.

- **Tavanomaisen yleistuen saamisen edellytykseksi asetettaisiin vaatimus työttömyysturvalain mukaisen työssäoloehdon täyttämisestä. Näkemyksenne työskentelyvaatimuksesta**

Työskentelyvaatimus ei ole tarkoituksenmukainen tavanomaisen yleistuen ehdoissa, koska se rajoittaisi etuuden saatavuutta ja yhdenvertaisuutta.

- **Vaihtoehtoisesti tavanomaisen yleistuen edellytykset voisi täyttää kolmen vuoden asumisella Suomessa. Näkemyksenne asumisaikavaatimuksesta**

Asumisaikavaatimuksen asettaminen tavanomaisen yleistuen ehdoksi ei ole perusteltua, sillä se heikentäisi tuen kohdentumista todellisen tarpeen mukaan, lisäisi toimeentulotuen tarvetta, vaikeuttaisi työvoiman liikkuvuutta.

Yleinen näkemyksenne kielitaitoa koskevista poikkeuksista työskentely- ja asumisaikavaatimuksen soveltamiseen

Kielitaitoa koskevia poikkeuksia ei tule liittää työskentely- tai asumisaikavaatimusten soveltamiseen, sillä ne monimutkaistaisivat järjestelmää.

- **Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, jonka äidinkieli on suomi, ruotsi tai saame. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta**

Ei lausuttavaa.

- **Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, joka on osoittanut riittävän suomen tai ruotsin taidon (Eurooppalaisen viitekehyksen mukainen B1.1 taso) kielen kahdella osa-alueella. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta**

Ei lausuttavaa.

- **Esityksessä on arvioitu, että suurin osa osoittaisi kielitaitonsa kotoutumiskoulutuksesta saatavalla todistuksella. Lisäksi mahdollistettaisiin maksuton keskitason YKI-tutkinnon suorittaminen. Näkemyksenne kielitaidon osoittamisen tavoista**

Kotoutumiskoulutuksen todistus ja maksuton keskitason YKI-tutkinto muodostavat yhdessä selkeän, yhdenvertaisen ja motivoivan tavan osoittaa kielitaito. Ne ovat helposti saavutettavia hakijoille, tukevat kotoutumista ja vahvistavat työmarkkina- ja valmiuksia, sekä samalla keventävät viranomaistyötä yhtenäistämällä arviointikäytäntöjä.

- **Kielitaidon osoittamisen tavat määritettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa. Näkemyksenne tätä koskevan asetuksen anto- ja voimaantuloa koskevista asioista**

Valtioneuvostolle annettava asetuksen anto- ja voimaantulo kielitaidon osoittamisen tavoista on perusteltu, joustava ja toimiva ratkaisu, joka mahdollistaa ajantasaiset ja yhdenmukaiset käytännöt.

- **Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, joka vamman tai muun vastaavan syyn takia voi osoittaa kielitaitoaan. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta**

Poikkeus on erittäin perusteltu ja tärkeä. Se varmistaa yhdenvertaisen ja inhimillisen kohtelun, tukee järjestelmän selkeyttä ja vähentää hallinnollista taakkaa. Samalla se konkretisoi tavoitetta rakentaa oikeudenmukainen, joustava ja elämäntilanteet huomioiva sosiaaliturva.

- **Esityksen toimeenpanoon liittyy sekä Kelan että työvoimaviranomaisen toimivaltaan kuuluvia asioita. Näkemyksenne toimeenpanoprosessin toimivuudesta**

Kunnan työllisyys- ja kotoutumispalveluilla ei lausuttavaa.

Näkemyksenne yleistukilain 8 §:n mukaisen ulkomaalaista koskevan rajoituksen muuttamisesta tilapäisen suojelun oleskeluluvalla maassa olevien osalta

Yleistukilain 8 §:n ulkomaalaisrajoituksen muuttaminen siten, että tilapäisen suojelun oleskeluluvalla maassa olevat voidaan sisällyttää yleistuen piiriin, on johdonmukainen, kotoutumista edistävä ja yhdenvertaisuutta vahvistava uudistus.

Kotoutumisen edistämisestä annettu laki

Näkemyksenne palveluun pääsemisen takuuajasta

Palveluun pääsemisen takuuajan säätäminen on erittäin kannatettavaa. Se varmistaa kotoutumisen joustavan ja oikea-aikaisen käynnistymisen, yhdenvertaisen palveluihin pääsyn sekä monialaisten toimijoiden selkeän vastuunjaon. Takuuajan myötä kotoutuminen on paitsi nopeampaa myös vaikuttavampaa.

Näkemyksenne takuuajan kuluessa tarjottavista palveluista

Takuuajan kuluessa tarjottavat palvelut ovat kotoutumislain vahva rakenne, joka tukee oikea-aikaista tukea, yksilöllisiä ratkaisuja ja tehokasta kotoutumispolkua. Ne muodostavat selkeän ja vaikuttavan kokonaisuuden, joka edistää maahanmuuttajan työllistymistä, osaamista, osallisuutta ja hyvinvointia ja samalla vahvistaa koko järjestelmän toimivuutta ja yhdenvertaisuutta.

Näkemyksenne takuuajan toteutumisen valvonnasta

Takuuajan toteutumisen valvonta on välttämätön osa kotoutumislain toimeenpanon laatua, ja sen asianmukainen järjestäminen hyödyttää sekä viranomaisia että maahanmuuttajia. Valvonnan avulla varmistetaan, että lain tarkoitus, oikea-aikainen palveluihin pääsy, yhdenvertaisuus ja toimijoiden välinen selkeä työnjako toteutuu käytännössä.

Laki yleisistä kielitutkinnoista

Näkemyksenne maksuttoman keskitason YKI-tutkinnon suorittamisen mahdollistamisesta

Maksuttoman keskitason YKI-tutkinnon mahdollistaminen voisi lisätä tutkinnon saavutettavuutta ja tukea kotoutumista, mutta samalla se edellyttäisi riittäviä resursseja testijärjestelmän kapasiteettiin ja arvioinnin laadun ylläpitämiseen.

Esityksen vaikutukset ja perustelut

Näkemyksenne esityksen vaikutuksista kotoutumisen kannusteisiin

Kokonaisuutena esitys luo selkeämmän ja tavoitteellisemman toimintaympäristön, joka neutraalisti arvioiden vahvistaa kannusteita osallistua kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin ilman, että se merkittävästi muuttaa järjestelmän peruslähtökohtia.

Näkemyksenne esityksen taloudellisista vaikutuksista

Esityksen välittömät taloudelliset vaikutukset liittyvät toteutuksen edellyttämiin lisäresursseihin, joka luo kunnalle lisäkustannuksia. Pidemmällä aikavälillä kotoutumisen nopeutuminen ja työmarkkinaintegraation vahvistuminen voivat tuottaa selkeitä säästöjä ja lisätä taloudellista osallistumista.

Näkemyksenne esityksen muista vaikutuksista

Kokonaisuutena esityksen muut vaikutukset kohdistuvat erityisesti kunnan toimintaedellytyksiin, palvelujen yhdenvertaisuuteen sekä kieli- ja kotoutumispalvelujen järjestelmiin, ja niiden laajuus riippuu pitkälti siitä, miten sujuvasti eri toimijat pystyvät toteuttamaan uudet velvoitteet käytännössä.

Näkemyksenne esityksen suhteesta perustuslakiin sekä EU-lainsäädännön ja muiden kansainvälisten velvoitteiden vaatimuksiin

Ei lausuttavaa.

Voimaantulo

Näkemyksenne esityksen voimaantulosta

Ei lausuttavaa.

Kotoutumistuki ja palveluun pääsemisen takuu aika koskisivat tilanteita, joissa henkilö muuttaa Suomeen ehdotetun lain tultua voimaan. Näkemyksenne tästä siirtymäsäännöksestä

Ei lausuttavaa.

Muuta lausuttavaa esityksestä

Muuta lausuttavaa esityksestä.

Ehdotamme valtakunnallisia toimeenpanolinjauksia (ohjeistus + koulutuspaketti), jotta kunnat, työllisyysalueet ja hyvinvointialueet soveltavat takuuajan ja palveluprosessin säännöksiä yhdenmukaisesti. Tämä on tärkeää, koska kotoutumislaki rakentuu moniviranomaisyhteistyölle.

Hurri Virpi
Hollolan kunta - Kunnanhallitus